

Пише: Стефан Каргановић
среда, 15 јул 2009 13:59

Судија Кристоф Флиге, члан претресног већа Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију (МКТБЈ) у предмету Караџић, дао је интервју немачком недељнику *Шпигел*

, и том приликом изјавио је следеће:

"Случај Караџић се односи на питање одговорности за масовно убијање, о чему се говори као о геноциду. Међутим, стручњаци за међународно право су подељени о томе да ли би се масакр у Сребреници могао дефинисати као геноцид."

Упитан како би се овај став могао одразити на предмет Радована Караџића, где је он један од чланова претресног већа, судија Флиге је одговорио:

"Не бих желео да коментаришем овај специфичан предмет. Али шире гледано, ја себи постављам питање: да ли нам је израз *геноцид* уопште потребан да би окарактерисали такве злочине? Зашто нам је таква дистинкција уопште потребна? Да ли је то праведније или неправедније, уколико је једна скупина људи била побијена не из националних, етничких, расних или верских разлога, како то наш статут прописује, него једноставно зато што су се ти људи сви нашли на неком одређеном месту? То је често био случај у време када је Стаљин водио борбу против такозваних Кулака у Украјини."

На опаску *Шпигела*, да прогон кулака можда не би било могуће подвести под категорију геноцида, судија Флиге је одговорио:

"То је управо разлог зашто би по мом мишљењу требало да уведемо нову дефиницију таквог злочина. Можда би израз *масовно убиство* отклонио неке од тешкоћа са којима се суочавамо покушавајући да дођемо до правних дефиниција. То би се такође могло применити и на Камбоџу, где су сами Камбоџанци побили велики број Камбоџанаца. Како би се то могло назвати? Самоубилачки геноцид? Самоубиство? У строгом смислу тог појма, израз *геноцид* применљив је једино на Холокауст."

[\[1\]](#)

Мишљење, које је изложио судија Флиге, врло је значајно из више разлога. Оно, пре свега, садржи поруку здравог разума зато што упозорава на чињеницу да масовност убијања, без доказаног присуства других нужних елемената, није довољно да би се утврдио геноцид. Затим, судија Флиге (као Немац) опомиње да злоупотреба геноцида, као правне категорије, води девалвацији и омаловажавању Холокауста који је током Другог светског рата доживео јеврејски народ и који по својој природи мора да служи као референтна тачка за свако одговорно расуђивање о томе, шта јесте, а шта није, геноцид. Најзад, судија Флиге предлаже једно практично и разумно решење. За зону која се налази између појединачног убијања без јасног доказа да је иза тога стајала намера која дефинише геноцид и спровођења стварног и систематског програма да се једна група масовно истреби, он предлаже усвајање једног потпуно прихватљивог концепта:

масовно убиство.

Оцене судије МКТБЈ Кристофа Флигела врло су релевантне не само у теоретском смислу, већ и у односу на текућу дебату у Србији о томе, који би од два предлога резолуције о Сребреници Народна Скупштина Србије требало да усвоји.

У светлу разматрања судије Флигела, ставови изнети у предлогу Декларације који је 10. јула 2009. године формално поднео посланик Жарко Кораћ изгледају, у најмању руку, брзоплети и неодговорни.

Овде је битно истаћи да је судија Флиге члан претресног већа у предмету Радована Караџића, где су догађаји у Сребреници у јулу 1995. године и њихова правна квалификација, једно од централних питања. Самим тим, постоји могућност да ће веће у том предмету у својој пресуди заузети став који није компатибилан са претпоставкама Декларације коју су поднели Кораћ и СДУ [2]. Ако би се то догодило, и ако би Народна скупштина Србије сада исхитрено донела неку оцену по том питању која неће проћи тест судске праксе, Скупштина би тиме била компромитована и изгубила би своје достојанство. Она би тада оставила утисак крајње неозбиљности да је непринципијелна установа која лако капитулира пред притисцима дневне политике и којој недостаје способност да своје одлуке одговорно размотри и да процени њихове последице.

Поред тога, од кључног је значаја и изјава судије Флигеа да стручњаци за међународно право ни у ком случају нису једногласни да оно што се у јулу 1995. године догодило у Сребреници представља геноцид, већ да су њихова мишљења по том питању подељена. Ако постоји могућност да ће Међународни трибунал у Хагу, са којим Србија по сопственом закону мора да сарађује, по питању Сребренице заузети став који је другачији од оног који је предложен Народној скупштини Србије преко Декларације СДУ

Пише: Стефан Каргановић
среда, 15 јул 2009 13:59

и посланика Кораћа, и ако међу стручњацима из области међународног права, који су компетентни да по том питању размишљају и расправљају, нема јединственог гледишта, онда су суштински закључци из предложене Декларације без икаквог основа и Скупштина нема разлога да их усвоји.

Из овога јасно произилази да је текст Резолуције, коју је предложио Историјски пројекат Сребреница, [3] једина рационална опција за Народну Скупштину Републике Србије. У њему се на уравнотежен и изнијансиран начин узимају у обзир сви релевантни правни, морални и политички чиниоци. Он води рачуна о достојанству највишег законодавног тела Србије, о интересима српске државе и о осећањима пријатељског јеврејског народа, који је доживео холокауст чија се јединственост ни по коју цену не сме доводити у питање. Зато је то текст који Народна Скупштина Републике Србије треба да усвоји.

(Стефан Каргановић је председник холандске невладине организације Историјски пројекат Сребреница. Њихова Интернет презентација налази се на: [www .srebrenica-project.com](http://www.srebrenica-project.com))

[1] Spiegel Online [<http://www.spiegel.de/international/spiegel/0,1518,druck-635205,00.html>], 07-09-2009.

[2] Нова српска политичка мисао: <http://www.nspm.rs/istina-i-pomirenje-na-ex-yu-prostorima/predlog-deklaracije-o-srebrenici.html> ; Б-92: <http://www.naslovi.net/search.php?q=%C5%BEarko+kora%C4%87>

[3] Печат (Београд), 3. јули, 2009; Нова српска политичка мисао: <http://www.nspm.rs/istina-i-pomirenje-na-ex-yu-prostorima/predlog-rezolucije-povodom-dogadjaja-u-srebrenici.html> ; Интернет презентација Историјског пројекта Сребреница: http://www.srebrenica-project.com/sr/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2009-07-12-08-05-49&catid=12:2009-01-25-02-01-02